

Forfatter: Ewald, Carl

Titel: BREV TIL: Faber, Jytte Johanne FRA: Ewald, Carl (1856-10-15/1908-02-23)

Citation: Ewald, Carl: "BREV TIL: Faber, Jytte Johanne FRA: Ewald, Carl (1856-10-15/1908-02-23)", i *Breve til mine Børn fra Paris*, Gyldendalske Boghandel Nordisk, s. 132.
Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001913015-000-shoot-L0019130150000008.pdf> (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: Breve til mine Børn fra Paris

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Ewald, Carl, *Breve til mine Børn fra Paris*,

Det store ... det store

Jeg sølle Smaastadsmand løber bestandig efter det som en Hund.

Paa Landet fandt jeg det altid nemt nok derhjemme.

En endeløs, lige Landevej uden et Menneske paa. En gammel, fornem Kæmpeeg, der byder sin tusindaarige Haan til de demokratiske Bøge, som har saa travlt med at løbe i Vejret. Og saa Havet, som altid er stort, bare man ikke sér den anden Bred, for saa er det altid lille.

I København véd jeg ikke andet end Raadhuset.

Endnu den Dag i Dag kan jeg ikke faa Øje paa dets mange skønne Enkeltheder, bare fryde mig over dets Storhed ... nej, rent ud sagt: dets Størrelse.

Paa Rejsen gennem Frankrig saa jeg s. 133mange saadanne store Domkirker og Slotte, der ruger paa deres Bakke, højt over den lille By, de har givet Navn. Man sér dem nede fra Byen, sér dem milevidt fra det grønne Land rundt om ... al Tid ens, al Tid store, urokkelige og uberørte af Tidens Omskiftelse.

Har man det ikke, saa skal man bygge saadan noget overnaturlig stort noget, der rager saa højt op, at der er et Syvmilespring mellem det, og hvad man ellers har, saa man forstaar, at Udviklingen ikke saa let indhenter det, men det vil rage op over kommende Slægter ogsaa.

Det er god Økonomi. For det samler og giver Rygrad. Jeg læser, hvad Klokken er paa Raadhusets Uhr med en hel anden Følelse end den, hvormed jeg kigger paa Uhrmagerens Kronometer omme paa Hjørnet.

Men det skal være noget med Mening i. Der skal være noget inden i Huset.

Ejfeltaarnet er den dummeste Narrestreg, jeg har sét. Især da her i Paris. Om det s. 134stod i Nibe Lystskov, kunde jeg maaske tilgive det.

I denne Tid gaar jeg hver Dag i Champs Elysées.

Fra Place de la Concorde og op til Triumfbuen, videre mod Neuilly eller ad en Omvej tilbage og atter op til Triumfbuen.

Her er Luft og Plads.

Man løber ikke hinanden paa Ærmet, hvor mange man saa er. Vogne og Automobiler farer paa den vældige Kørebane. Fodgængere spadserer under Fortovets Træer ... en Smule mere adstadigt end andet Steds i Seinestaden, synes jeg.

Maaske er de ubevidst imponerede af de store Rumforhold.

Og her har jeg gjort Bekendtskab med det ganske unge Paris.

D. v. s. de øverste ti Tusinde af Ungdommen. De smaa Herrer og Damer, som her har deres bestemte Spadseretimer, garderede af indenlandske Bonner og engelske Guvernanter.

De ligner paafaldende de gamle.

s. 135Gravitetisk vandrer de op og ned med en melankolsk Bold i Haanden. Den triller fra dem engang imellem, og de tager den op med en Mine som en Marquis, der bukker sig efter sin Stok.

Syv Aars Damer i saadan et Skørtebrus og saadanne Hatte, at en københavnsk Strøgdame vilde tabe Fatningen af Misundelse. Otte Aars Herrer i sort, rundpullet, stiv Hat, opstaaende Flipper og Neglemanchetter, lange Benklæder og stramme Glacé-Handsker.

De ser ikke glade ud, ikke sunde, mindst af alt ligner de danske Børn.

Men der er Ynde over Damerne og en besynderlig alvorfuld Mandighed i Herrernes smaa blege Ansigter.

Jeg tager en Bold op til saadan en lille Marquis. Han modtager den med dannet, kølig Forundring over min Paatrængenhed, men hilser og takker mig med fuldendt, voksen Anstand.

Jeg tiltaler en af de smaa Damer, som stryger tæt forbi mine Knæ paa Bænken, s. 136hvor jeg sidder. Hun kniber Øjnene sammen og maaler mig lidt. Saa gaar hun hen til sin Gouvernante og beder indtrængende, om hun ikke maa faa Lov til at give den stakkels Mand derhenne paa Bænken fem Sous.

Ak, lille Ged ... du vilde ikke gøre dig i Champs Elysées.

Ewald, Carl, *Breve til mine Børn fra Paris*,

Du, som vandrer alene til og fra Skolen, har din private Omgang, som du til Dels selv har skaffet dig, og af og til gaar til dig ganske uvedkommende Begravelser paa Assistens-Kirkegaard ...

Og saa er mine Tanker hjemme hos Jer og først og fremmest hos Sønnen, der er fornærmet paa mig, fordi jeg stillede mig noget forbeholdent til hans Ønske om at indmelde sig i en Gymnastikforening.

Jeg kunde ikke tænke mig nogen større Ulykke ... nogen større Forbrydelse, end om jeg boede med Jer her i Paris.

København kan være gal nok. Folk, der har Børn, burde altid bo paa Landet.

s. 137 Men har vi ikke gjort mere end de fleste for at bøde paa Ulykken ... har vi ikke bødet paa den?

Kan man egentlig kaldejer københavnske Børn?

Tænk paa, hvor lidt stedfæstede, hvor bevægelige vi er ... saa let vi har ved at flyve ud i Landet. Tænk paa vore maanedlange Ophold i det grønne ... paa de halvandet Aar vi brød helt op, tog Jer ud af Skolen og bosatte os midt i det ægte, uforfalskede Bondeland, fordi vi syntes, vi trængte til at komme paa Græs.

Tænk paa, hvor lidt Stuemennesker vi er ... paa de evigaabne Vinduer, paa Cyklerne og Høvlebænken ... paa Haven med de mange Træer og den store Græsplæne, som man maa gaa i.

Tænk endelig paa de gode Hoveder, vi har givet Jer, saa I kan Jeres Lektier i en Snup.

Jeg kan ikke rigtig sé, det er Gymnastik, du trænger til, min Søn.

Jo, var det de smaa Marquis'er her i s. 138 Champs Elysées, saa var det en anden Sag. De trænger til at faa Blodet op i Kinderne og Musklerne styrkede.

Men du?

Jeg saa en Dag for et Aars Tid siden en Opvisning i saadan en Forening, som du saa gerne vil ind i.

Det er noget af det grimteste og uhyggeligste, jeg har sét.

Læreren var en anset og dygtig Mand og kunde med Stolthed føre sine Elever frem for et højstæret Publikum, som da ogsaa var mødt fuldtalligt og taknemmeligt. De jublede, da Drengene kom frem, Hold efter Hold og gjorde deres Kunster.

Og Drengene anstrengte sig til det aller yderste.

Jeg stod tæt ved og tænkte, deres Øjne kunde briste, saa stive stod de i deres varme Hoveder. Jeg syntes, jeg kunde høre deres Hjerter banke. De sprang for Æren og Livet, og det skulde ikke undret mig det mindste, om en af dem var sprunget itu med det samme.

s. 139 Det hænder, naar man springer for Æren og Livet.

Men det maa ikke hænde i en Gymnastiksal. Dér vover man ikke sit Liv og engagerer ikke sin Ære.

Med mindre naturligtvis man er Professional. Saa er det meste tilladt og alt tilgivet.

Vi har nu faaet derhjemme en Gymnastikens Folkekirke, som ikke er en Smule mere tolerant mod anderledes tænkende end den hellige almindelige Folkekirke, akkurat lige saa forstenet i sine Dogmer, akkurat lige saa udvendig i sin Gudstjeneste. Begge de to Gudshuse har smukt kalkede Façader. I dem begge er Lønkamrene tomme og forfaldne.

Du véd jo nok, jeg er en slem gammel Fritænkter, min kære Søn, og derfor raader jeg dig til at holde dig fra Kirkerne og bygge dig et Lønkammer for dit Legeme og din Sjæl.

Det er ikke nødvendigt — og heller ikke pænt — at duvadsker dig i dit aabne Vindue. s. 140 Vi finder nok et mere diskret Sted i Huset. Trænger du til at røre dig, behøver du ingen videnskabelig funderede Vridninger ... du kan cykle dig en Tur, gaa Fodtur, ro ud i Stranden, begive dig til din Høvlebænk (vi trænger haardt til den Reol, véd du) ... kort sagt klare dig paa hundrede Maader med Mening i.

Desuden ... hvor ender vi?

En ung Mand som du maa tænke paa Fremtiden.

Jeg har sét, der er ved at danne sig en national Forening til Sangens Udbredelse. Vi synger for lidt her i Danmark. Der er udkommet en Opbyggelsesbog, som hedder Svøm. Vi svømmer skidt her i Danmark. Der er

Ewald, Carl, *Breve til mine Børn fra Paris*,

paatænkt en offentlig Konkurrence i Smut-Slagning paa Søerne næste Maaned ...

Jeg haaber oprigtigt, Dommerkomitéen faar alle Stenene i Hovedet.

Og saa er der jo Afholdenheden.

Spiritusafholdsmændene, Tobaksafholdsmændene, Vegetarianerne og flere endnu s. 141... alle til Hobe Religionssamfund med Paradis Og Død og Dom og Helvede og hele Litaniet.

Du kan ikke overkomme det.

Vil du følge mit Raad, saa indret dig som Particulier, og lev af dine egne Midler. Gør det, de forbyder dig, hvis du har Glæde af det og mærker, det gør dig ingen Fortræd. Gør det, de befaler dig, naar du synes, du trænger til det og har Tid.

Og saa forresten ...

Har du ikke Lyst til i din Fritid at lægge dig efter et Haandværk? Eller om du skabte dig en naturhistorisk Samling? Du har jo en lille Kapital, véd du nok, fra den Gang jeg haanede dig til at sælge Frimærkerne. Der er nok til et Skab.

Jeg har ogsaa tænkt paa, at du skal læse lidt Engelsk med mig, naar jeg kommer hjem. Du er jo bleven saa dygtig, og jeg har glemmt den Smule, jeg kunde en Gang.

Skal vi fægte en halv Times Tid før Middag hver Dag?

Og bare vi havde Raad til at ride.